

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 3 kwietnia 2019 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie III Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Edyta Wilińska

Protokolant: Weronika Wołosz

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2019 r. S.

na rozprawie sprawy z powództwa T. S., A. T. i M. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki M. S. kwotę 35.000 zł (trzydzieści pięć tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od 12.02.2015r do 31.12.2015r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1.01.2016r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki A. T. kwotę 15.000 zł (piętnaście tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od 12.02.2015r do 31.12.2015r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1.01.2016r. do dnia zapłaty,

III. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda T. S. kwotę 5.000 zł (pięć tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od 12.02.2015r do 31.12.2015r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1.01.2016r. do dnia zapłaty a w pozostałej części powództwo oddala,

IV. ustala, że M. S. i A. T. wygrały proces w całości a T. S. wygrał proces w 14 % i pozostawia szczegółowe rozliczenie kosztów procesu referendarzowi sądowemu.

Sygnatura akt III C 77/16

UZASADNIENIE

wyroku w postępowaniu zwykłym

Pozwem z dnia 16 czerwca 2015 r. powodowie T. S., M. S. i A. T. wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na swoją rzecz odpowiednio kwoty 35.000 zł, 35 000 zł i 15 000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od ww. kwot dnia 12 lutego 2015 r. do dnia zapłaty, a także o zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kosztów procesu wg norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że kwoty dochodzone pozwem stanowią należne powodom na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią syna powodów T. S. i M. S. oraz brata A. T., do której doszło w następstwie wypadku drogowego spowodowanego przez kierującego, ubezpieczonego w pozwanym towarzystwie, a przyznane w postępowaniu likwidacyjnym zadośćuczynienie w kwocie odpowiednio 25 000 zł, 25 000 zł i 15 000 zł nie wyczerpuje roszczeń powodów.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wniosło o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na swą rzecz kosztów procesu wg norm przepisanych. Pozwany wskazał, iż kwota zadośćuczynienia powinna być wyważona i mieścić się w rozsądnych granicach, wobec czego kwota wypłaconego zadośćuczynienia jawi się jako uzasadniona, a dalsza kwota będzie prowadzić do bezpodstawnego wzbogacenia powodów. Z kolei odsetki za opóźnienie winny być liczone od dnia następującego po wyroku.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 9 grudnia 2014 r. na skrzyżowaniu ulic: S. i (...) w S. doszło do wypadku drogowego zawnionego przez kierującego, ubezpieczonego od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym Towarzystwie, wskutek którego śmierć poniósł D. S. syn powodów T. S. i M. S. oraz brat powódki A. T.. Tego dnia były urodziny powódki A. T.. D. S. przyjechał do mieszkania matki M. S. wraz z dziewczyną K.. Wyjechali około 22. W wyniku wypadku K. zginęła na miejscu, natomiast D. S. zmarł w Szpitalu na Unii L..

Powódka M. S. nagle utraciła syna, z którym czuła się silnie związana. Doświadczyła ona silnego napięcia i trudności emocjonalnych oraz zdrowotnych – problemów ze snem, koncentracją uwagi, niepokoju. Podjęła po śmierci syna psychoterapię i leczenie farmakologiczne. Zdiagnozowano u powódki zaburzenia stresowe pourazowe, co negatywnie wpływało na jej doborostan psychiczny i spowodowało osłabienie szeroko pojętej aktywności powódki. Do tej pory powódka doświadcza silnej tęsknoty za synem, odczuwa jego brak, uczucie pustki co negatywnie wpływa na jej stan psychiczny.

Powódka A. T. była silnie i emocjonalnie związana ze swoim bratem, relacja z nim zaspokajała ważne potrzeby emocjonalne powódki: bliskość, wsparcie i odzwierciedlenia. Śmierć brata miała silny, negatywny wpływ na stan emocjonalny powódki, powodujący u niej zachwianie poczucia bezpieczeństwa, pewności, przewidywalności. Z uwagi na charakter i okoliczności wypadku brata powódka nie wyzbyła się wzmożonego napięcia, niepokoju w sytuacjach korzystania z komunikacji, prowadzenia samochodu co niewątpliwie obniża do dnia dzisiejszego jej komfort i dobrostan psychiczny.

Powód T. S. miał osłabioną emocjonalną więź z synem D. S.. Spowodowane to był trzyletnim brakiem kontaktu ojca z synem oraz konfliktem na tle rozwodu powoda T. S. z powódką M. S., który nastąpił w 2011r.. Powód obwiniał syna o solidaryzowanie się z matką, co sprawiało, iż doświadczał on poczucia krzywdy i niezrozumienia. W okresie 3 miesięcy przed wypadkiem z inicjatywy D. S. doszło do odnowienia relacji między ojcem i synem. Nagła, niespodziewana śmierć syna, wkrótce po odnowieniu kontaktów uaktywniła silne negatywne emocje takie jak: poczucie straty, osamotnienia i krzywdy. Emocje powoda wynikają z koncentracji na sobie oraz konfrontacji z nie zrealizowaniem przez syna projektowanych oczekiwań: towarzyszenia ojcu, wspieraniu go, noszenia nazwiska, splodzenia męskiego potomka. Śmierć syna nie miała istotnego wpływu na zdrowie powoda, choć ksobność i koncentracja na doświadczanym poczuciu krzywdy jest stresorem i pośrednio może negatywnie wpływać na stan psychofizyczny powoda, co jednak w większym stopniu wiąże się z dynamiką funkcjonowania osobowości i uruchamiania mechanizmów obronnych, a nie realnych doświadczeń np. śmierć syna. Poczucie krzywdy jakie wystąpiło u T. S. ma dwie przyczyny tj. śmierć syna oraz osobowość powoda.

Bezsporne, a nadto dowód:

- zeznania powoda T. S. k. 110 - 111,
- zeznania powódki M. S. k. 111 – 112,
- zeznania powódki A. T. – k. 112 – 113,
- opinia biegłego psychologa k. 123-131, k. 169 – 172, k. 203 - 204

Powodowie zawiadomili pozwany zakład ubezpieczeń o zdarzeniu pismem z dnia 14 stycznia 2015 r. wnosząc o zapłatę na swoją rzecz odpowiednio kwot 60.000 zł, 60 000 zł i 30 000 zł z tytułu zadośćuczynienia w związku ze śmiercią D. S..

Decyzją z dnia 28 kwietnia 2015 r. pozwane towarzystwo przyznało, a następnie wypłaciło powodom zadośćuczynienie w kwocie odpowiednio 25 000 zł, 25 000 zł i 15 000 zł.

Bezsporne, a nadto dowód:

- zgłoszenie roszczenia k. 28 - 30,
- decyzja ubezpieczyciela k.14,
- pozostałe dokumenty z akt szkody k. 13, 15-27 i 31.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się usprawiedliwione wobec powódek co do zasady i w całości co do wysokości, natomiast co do powoda co do zasady i w nieznacznej części co do wysokości.

Podstawę prawną odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego zakładu ubezpieczeń stanowiły przepisy art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Zgodnie z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny (...)

W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych ukształtowany został pogląd, zgodnie z którym najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę. (m.in. SN: IV CK 307/09, III CZP 76/2010, II CSK 537/2010, III CZP 32/2011)

Odpowiedzialność gwarancyjna pozwanego zakładu ubezpieczeń, wynikająca z objęcia ochroną ubezpieczeniową sprawy wypadku nie rodziła sporu.

Pomiędzy stronami sporna pozostawała jedynie wysokość należnego powodom zadośćuczynienia. Pozwany bowiem utrzymywał, że dotychczas wypłacone kwoty w całości zaspokoili roszczenia powodów.

Podstawę zasądzenia świadczenia w postaci zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej stanowią cierpienia fizyczne i psychiczne związane z konsekwencjami zdarzenia szkodzącego, przy czym przepisy statuujące roszczenie uprawnionego i jednocześnie odpowiedzialność obowiązanego nie wiążą wystąpienia krzywdy ze szkodą ujętą w kategoriach medycznych. Aktualny stan wiedzy nie pozwala na udowodnienie rozmiaru uczuć i przywiązania, czy też ich braku. Nie ulega jednak wątpliwości, że, oceniając wg kryteriów obiektywnych, krzywda wywołana śmiercią osoby najbliższej jest jedną z najbardziej dotkliwych z uwagi na rodzaj i siłę więzów rodzinnych oraz rolę pełnioną w rodzinie przez tę osobę (wyrok SN z dnia 10 maja 2012 r. IV CSK 416/11, Lex nr 1212823).

Sąd dopuścił wnioskowany przez powodów dowód z opinii biegłego psychologa, zgodnie z tezą zawartą w postanowieniu z dnia 9 czerwca 2016 r. (k. 115). Wydana przez biegłą opinia dotyka wprawdzie kwestii życia osobistego powodów, ale, zdaniem sądu, nie są one obojętne z punktu widzenia cierpienia powodów w związku z utratą osoby najbliższej, zwłaszcza że kwestie te były przedmiotem tezy dowodowej dla wnioskowanych przez powodów dla zeznań samych powodów. Informacje zawarte w opinii, pochodzące z wywiadu uzyskanego od powodów, a także wnioski biegłej wyprowadzone na ich podstawie oraz na podstawie zachowania powodów ujawnionego podczas ich badania, korespondują z osobowym materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie, stanowiąc podstawę do

przyjęcia, że śmierć D. S. była dla powodów tragicznym przeżyciem, ogromnym stresem i wielkim ciężarem, który powodki, jako osoby dojrzałe i posiadające umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, przeżyły i przepracowały prawidłowo, bez objawów psychopatologicznych, co nie umniejsza i nie niweczy ich cierpienia. Żadna ze stron nie kwestionowała ustaleń poczynionych przez biegłą po wydaniu uzupełniających opinii pisemnych i ustnych na rozprawie w dniu 20 marca 2019 r., co świadczy o akceptacji poczynionych przez nią ustaleń. Ponadto, zdaniem sądu, z uwagi na specyfikę przedmiotu sprawy dowód ten przyczynił się do kompleksowego zobrazowania sytuacji osobistej powodki, w jakiej powodki funkcjonowały przed śmiercią odpowiednio syna i brata i w jakiej znalazły się w wyniku jego odejścia, co pozwoliło na ustalenie charakteru ich cierpienia potrzebnego do oceny wysokości należnego zadośćuczynienia, którego ramy wyznaczone są tak niewymiernymi przesłankami, jak rozmiar cierpienia, czy jego długotrwałość.

Zgoła inaczej sytuację związaną ze śmiercią syna przeżywał powód T. S.. Powód z uwagi na jego cechy osobowościowe takie jak egocentryzm, koncentrację na sobie doświadczył poczucia krzywdy w znacznie mniejszym stopniu niż powodki. Powód przeżył śmierć syna, ale jego relacje były słabsze. Zgodnie z materiałem dowodowym relacja ojca z synem została odnowiona dopiero na 3 miesiące przed śmiercią D. S., a nie było jej przez około 3 lata. Powód gorzej radzi sobie ze śmiercią syna, ale wynika to z jego cech osobowościowych a nie z samego faktu śmierci. Co znamienne śmierć syna nie miała istotnego wpływu na zdrowie powoda, choć ksobnosć i koncentracja na doświadczanym poczuciu krzywdy jest stresorem i pośrednio może negatywnie wpływać na stan psychofizyczny powoda, co jednak w większym stopniu wiąże się z dynamiką funkcjonowania osobowości i uruchamiania mechanizmów obronnych, a nie realnych doświadczeń np. śmierć syna. Poczucie krzywdy jakie wystąpiło u T. S. ma dwie przyczyny tj. śmierć syna oraz osobowość powoda.

Sąd uznał opinię biegłego za wiarygodną albowiem jest jasna, logiczna i pełna. Mając to na uwadze oparł na tym dowodzie swoje rozstrzygnięcie.

Mając na uwadze powyższe sąd oparł się zarówno na opinii biegłego, jak i na pozostałym materiale dowodowym - ze źródeł osobowych oraz z dokumentów. Dowodów zgromadzonych w niniejszej sprawie, w tym wiedzy specjalnej biegłej, wartości dowodowej jej opinii w tym opinii uzupełniających, przedłożonych do akt sprawy dokumentów oraz treści zeznań powodów nie kwestionowała żadna ze stron; dowody te stanowiły spójną całość, tworząc obraz sytuacji powodów powstały w wyniku naruszenia ich dóbr osobistych, podlegających ochronie prawnej.

Przepisy kodeksu cywilnego nie zawierają kryteriów, jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego. Zostały one wypracowane w judykaturze, zwłaszcza w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zgodnie z którym przy określaniu wysokości zadośćuczynienia należy mieć na uwadze, że jego celem jest wyłącznie złagodzenie doznanej przez poszkodowanego krzywdy. Zadośćuczynienie ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i, tym samym, jego wysokość musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość ta nie może być jednak nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, przy czym uwzględnianie stopy życiowej społeczeństwa przy określaniu wysokości zadośćuczynienia nie może podważać jego kompensacyjnej funkcji. Zasadniczą przesłanką przy określaniu wysokości zadośćuczynienia jest stopień natężenia krzywdy, rodzaj, charakter, długotrwałość i intensywność cierpienia fizycznych i psychicznych, stopień i trwałość kalectwa (ta ostatnia przesłanka istotna w przypadku, gdy zadośćuczynienie przyznawane jest w związku uszczerbkiem na zdrowiu uprawnionego). Ocena kryteriów decydujących o wysokości zadośćuczynienia musi odnosić się przy tym do okoliczności konkretnej sprawy.

Uwzględniając powyższe wskazówki sąd uznał, że adekwatnym do krzywdy doznanej przez powodkę M. S. będzie zadośćuczynienie łącznie w kwocie 60.000 zł, a zatem, z uwagi na wypłaconą przez ubezpieczyciela kwotę 25.000 zł, do zapłaty na rzecz powodki M. S. pozostaje kwota 35.000 zł, którą zasądzone na jej rzecz w pkt I sentencji.

Uwzględniając powyższe wskazówki sąd uznał, że adekwatnym do krzywdy doznanej przez powodkę A. T. będzie natomiast zadośćuczynienie łącznie w kwocie 30.000 zł, a zatem, z uwagi na wypłaconą przez ubezpieczyciela kwotę 15.000 zł, do zapłaty na rzecz powodki A. T. pozostaje kwota 15.000 zł, którą zasądzone na jej rzecz w pkt II sentencji.

W odniesieniu natomiast do powoda T. S. uwzględniając powyższe wskazówki sąd uznał, że adekwatnym do krzywdy doznanej przez niego będzie zadośćuczynienie łącznie w kwocie 30.000 zł. Sąd przyjął bowiem, opierając się na opinii biegłej z zakresu psychologii, że o ile u powoda występuje poczucie krzywdy, to jego źródłem są jednakże dwie równoważne przyczyny a mianowicie śmierć syna oraz rodzaj osobowości. Skoro tak, to Sąd uznał, że pozwany jedynie w połowie ponosi odpowiedzialność za krzywdę jakiej doznał T. S.. Zatem, z uwagi na wypłaconą przez ubezpieczyciela kwotę 25.000 zł, do zapłaty na rzecz powoda T. S. pozostaje kwota 5.000 zł, którą zasądzono na jego rzecz w pkt III sentencji. W pozostałym zakresie, sąd powództwo oddalił.

O odsetkach za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia orzeczono w pkt I - III na podstawie art. 481 § 1 k.c., stosownie do którego jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Pozwana zawiadomiła powodów o wypłacie częściowego zadośćuczynienia pismem z dnia 11 lutego 2015 r. (k. 31) Wprawdzie pozwany winien zaspokoić roszczenie powódki w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia o szkodzie, stosownie do art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, który stanowi, że zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Przywołany przepis pozostaje w zgodzie z treścią art. 817 k.c., stanowiącego o obowiązku spełnienia przez ubezpieczyciela świadczenia w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Powodowie w treści pozwu wnieśli jednak o zasądzenie odsetek od dnia 12 lutego 2015 r. to jest od dnia następnego po piśmie odmawiającej przyznania zadośćuczynienia w wyższej kwocie. Od dnia 12 lutego 2015 r. pozwany popadł w opóźnienie, w którym nadal pozostaje co do niewypłaconej dotychczas kwoty świadczenia, wobec czego roszczenie odsetkowe jest zasadne, zgodnie z żądaniem pozwu, od dnia 12 lutego 2015 r. Sąd przyjął ponadto, iż już w tej dacie roszczenie powodów było uzasadnione w całości.

O kosztach procesu orzeczono w pkt IV na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. poprzez ich stosunkowe rozdzielenie uwzględniając, że powódki wygrały proces w całości, a powód wygrał proces w 14% i postawiono szczegółowe rozliczenie kosztów procesu referendarzowi sądowemu.